

Ureja: glavni in odgovorni urednik Peter Gunčar in uredniški odbor, ki ga sestavljajo: Jože Javornik — predsednik, Janez Vraničar — namestnik in člani: Franc Istenič, Marija Vitez, Milena Sagadin, Stane Primožič, Boris Pertot, Jošt Bajželj, Magda Ostanek — Tisk: ČP »Gorenjski tisk« v Kranju LETO XI. — 6. VI. 1968 — št. 5

tekstilec

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TEKSTILINDUS — KRANJ

Izvršitev osnovnega plana v marcu in problematika

Obvestilo: v prejšnji (4. številki) smo naredili 2 napaki v članku »Izvršitev osnovnega plana...«. Prva napaka je v samem naslovu, kjer bi moralo pisati meseca februarja (ne marca), druga napaka (tiskarski škrat) pa je v drugem odstavku, kjer je govora o dosežkih predilnice II. Namesto... v učinkovitih kg je dosegla 51,1% bi moralo pisati 95,1%. Prosimo, da nam bralci oprostijo!

Uredništvo

PREDILNICA I

Enota je marca precej visoko prekoračila osnovni plan, saj je dosegla v učinkovitih kg kar 119,8%, v baznih pa 107,8%. Tako ima enota kumulativno 104,8% v ef. kg in 99,0% v baznih. Na velik presežek v ef. kg je vplivalo, ker je predilnica obratovala na prosto soboto 30. marca, ker je predla povprečno nižjo Nm, kot jo predvideva plan in ker je marca poskusno obratovalo 6 Hispano prstančevih strojev.

Preskrba s prejo je bila v redu, le za rdečo mešanico ni povsem odgovarjala razpoložljiva kvaliteta bombaža.

Predilnica I ima vedno večje težave s predenjem nizkih števil preje. To prejo bi morala dati Skofjeloška predilnica, vendar to ne izvaja po naročilu, pa mora problem reševati naša predilnica. Da to izvenplansko reševanje vpliva negativno na njeno plansko proizvodnjo, je seveda razumljivo.

PREDILNICA II

Enota je naredila 109,9% v učinkovitih kg in 109,1% v baznih. Tudi ta enota je delala 1 dan več, da bi tako nadoknadila izpadlo proizvodnjo meseca februarja. Preseganje v baznih kg pa je visoko zato, ker je predilnica II predla povprečno Nm 48,66, medtem ko je bila planirana Nm 46,34.

Preskrba s surovinami je potekala v redu. Obratovala sta (krajem meseca) že dva nova prstančeva stroja.

TKALNICA I

Meseca marca je ta enota naredila 95,6% v tm in 96,8% v votkih. Kumulativno ima tako 96,7% v tm in 96,7% v votkih.

Enota torej tudi marca ni izvršila osnovnega plana in isto velja za kumulativne dosežke. Na neizvršitev je vplival kvar ventilatorja pri kotlu, zaradi katerega tkalnica ni obratovala v celoti.

Negativno pa vplivajo na proizvodnjo tudi menjave artiklov in še posebno nekvalitetna preja, ker je iz različnih mešanic. Izkoriščanje statev je bilo 87,0%, I. kvalitete pa je bilo marca 85,1%.

TKALNICA II

Meseca marca je naredila 95,8% v tm in 96,1% v votkih. Kumulativno pa ima 94,3% v tm in 96,3% v votkih.

Vzroki za neizvršitev plana so isti kot v preteklem mesecu. Vsa preja, posebno osnova, ki vsebuje ameriški bombaž povzroča pogoste pretrge, kar razumljivo vpliva na količino in kakovost izdelkov. Zaradi razmeroma kratkih metraž za domači trg so pogoste menjave, ki povzročajo dodatne zastoje. Zastoj je povzročila tudi neprispela preja iz Loške predilnice.

Izkoriščanje strojev se je — v primerjavi s prejšnjim mesecem — zmanjšalo. I. kvalitete tkanin je bilo 83%.

PLEMENITILNICA I

V tm je naredila 91,7%, v kvadratnih pa 94,5%. Kumulativno ima enota 94,4% v tm in 90,2% v m².

Tiskane in barvane tkanine so bile izvršene 91,3%, surove pa 93,9%. Če dodamo usluge, je enota dosegla 99,0% izvršitev plana. Dispozicije za domači trg

so bile dane pravočasno, za izvoz pa jih je manjkalo do roka za 770.000 tm.

Kvaliteta tkanin se je v primerjavi z mesecem februarjem izboljšala za 1%.

Izpad proizvodnje zaradi okvare ventilatorja pri kotlu je enota nadoknadila tekom meseca marca.

PLEMENITILNICA II

V tm je imela 83,5% v kvadratnih pa 85,4%. Kumulativno pa ima v tm 84,3% v m² pa 87,4%.

Enota je dosegla manj, ker je naredila veliko uslug (274 tisoč tm!). Tako velike količine uslug (belilnica je ozko grlo) so vplivale na planske izvršitve. Negativno vpliva na izvršitev plana tudi to, da je sedanji asortiment izdelkov težji in zahteva tudi več faz, kar zmanjšuje količinske dosežke. Take razmere bodo v prvem polletju, vnaprej pa bo treba poskrbeti, da bi kapacitete v plemenitilnici bolj enakomerno in do največje možnosti izkoriščali.

CENTRALNI DELAVSKI SVET

Sklepi 13. redne seje Centralnega delavskega sveta Tekstilne industrije »Tekstilindus« Kranj, ki je bila dne 19. 4. 1968

DNEVNI RED:

1. Potrditev zapisnika 12. redne seje CDS;
2. Pregled sklepov 12. redne seje Upravnega odbora.
3. Imenovanje dveh članov v Delavski svet Podjetja za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo v Kranju in enega člana v Svet Zdravstvenega doma Kranj.
4. Sklepanje o razdeljevanju sredstev za rekreacijo in o delitvi sredstev za OD iz posebnega sklada CDS.

Ad) 1:

Potrdi se zapisnik 12. redne seje Centralnega delavskega sveta z dne 25. 3. 1968, kot je bil predložen.

Ad) 2:

1. Sklepi 12. redne seje Upravnega odbora z dne 1. 4. 1968 se vzamejo na znanje kot so bili predloženi.

2. Predlog skupščine občine Kranj, Sveta za narodno obrambo se osvoji ter se prevzamejo stroški za financiranje enote protiletalske obrambe industrijskega bazena in mesta Kranja od zračnega napada, v višini 63.380 N din. Navedena sredstva se nakaže v

postavljenih rokih, v kolikor ne bi svoj delež dali v opremi.

3. Pritožbo Palovšnik Albina z dne 29. 1. 1968 oziroma zahtevek, da se mu izplača razlika v plači med delovnim mestom strojnika in obratovodja termocentrale ter da se mu izplača razlika nadomestila osebnega dohodka za letni dopust in državne praznike za čas od 1. 3. 1963 dalje do kraja zaposlitve, se zavrne. Osvoji se pojasnilo oziroma odgovor kadrovskega socialnega sektorja na pritožbo.

4. Sindikalni podružnici podjetja se odobri dotacija v višini 100 tisoč novih dinarjev za delo družbeno političnih organizacij v letu 1968.

Ad) 3:

1. Za člana delavskega sveta Podjetja za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo v Kranju se imenujeta Petelin Jože in Francelj Helena.

2. V svet Zdravstvenega doma Kranj se imenuje kot član Rojina Tine.

Ad) 4:

1. Potrdi se Pravilnik o razdeljevanju sredstev za rekreacijo kot je bil predložen.

2. Sprejme se predlog o delitvi sredstev za OD iz posebnega sklada CDS s tem, da se

a) vsakemu zaposlenemu članu kolektiva izplača v mesecu septembru enkratni znesek, pri čemer se upošteva delovna doba zaposlitve v našem podjetju, v naslednji višini:

(glej tabelo spodaj)

b) Pri izplačilu se tudi upoštevajo vajenci in delavci v priučevanju ter delavci, ki so zaposleni v Delavski restavraciji in Delavskem domu podjetja.

Za zaposlitev v tem podjetju se šteje tudi zaposlitev v podjetjih, katerim je sedanje podjetje pravni naslednik.

Delovna doba zaposlitve v podjetju se upošteva do vključno 31. 12. tekočega leta.

c) Pravico do tega deleža imajo samo delavci in vajenci, ki so v delovnem oz. učnem razmerju še na dan 31. 8. tekočega leta pa do dneva izplačila. Za člane kolektiva, ki se začasno zaposlijo v počitniškem domu podjetja, se smatra, kot da so neprekinjeno zaposleni v podjetju.

Člani kolektiva, ki se po odsluženju kadrovskega roka ponovno zaposlijo v podjetju pred 31. 8. imajo pravico do ustreznega zneska, pri čemer se upošteva tudi

Meseca maja je obiskal naše podjetje tovariš Marjan Rožič, sekretar Zveze sindikatov Jugoslavije. V pogovoru o aktualnih gospodarskih in družbeno političnih vprašanjih so sodelovali predstavniki podjetja in družbeno političnih organizacij

Naš novi CDS

voljen 24. 4. 1968

Soklič Boris
— predsednik

Škofic Franc
— namestnik

Predilnica I.
Blaznik Jože
Vidmar Ivana
Karlín Avgust
Skubic Alojz

Predilnica II
Slavič Miroslav
Hribar Franc
Urbančič Anton

Tkalnica I
Brezec Ivanka
Hudovernik Mato
Veternik Anica
Hribar Andrej
Šoštarčič Milan
Pisovec Dragica
Jesenovec Vinko
Ažman Marija
Vojičič Ratko
Knez Anton
Belančič Jure

Tkalnica II
Kodrič Franc
Jerman Rok
Pucelj Vida
Valentinčič Saša
Planinc Miha
Hočevar Ivo
Vegej Jože
Traven Ivan
Kepic Ivanka

Plemenitilnica I
Smrekar Tone
Žvokelj Milan
Kavčič Anton
Ing. Završnik Tomaž

Plemenitilnica II
Ing. Černe Zvonka
Kuralt Franc

Vzdrževanje I
Markuta Franc
Kert Jože

Vzdrževanje II
Frelj Mirko
Draksler Janez

Uprava
Oman Ančka
Petelin Jože
Ing. Seliškar Stane
Valjavec Slavka

Gravura

Čadež Franc

Termocentrala
Vukašinovič Vid

— — —
CDS ima skupaj
45 članov

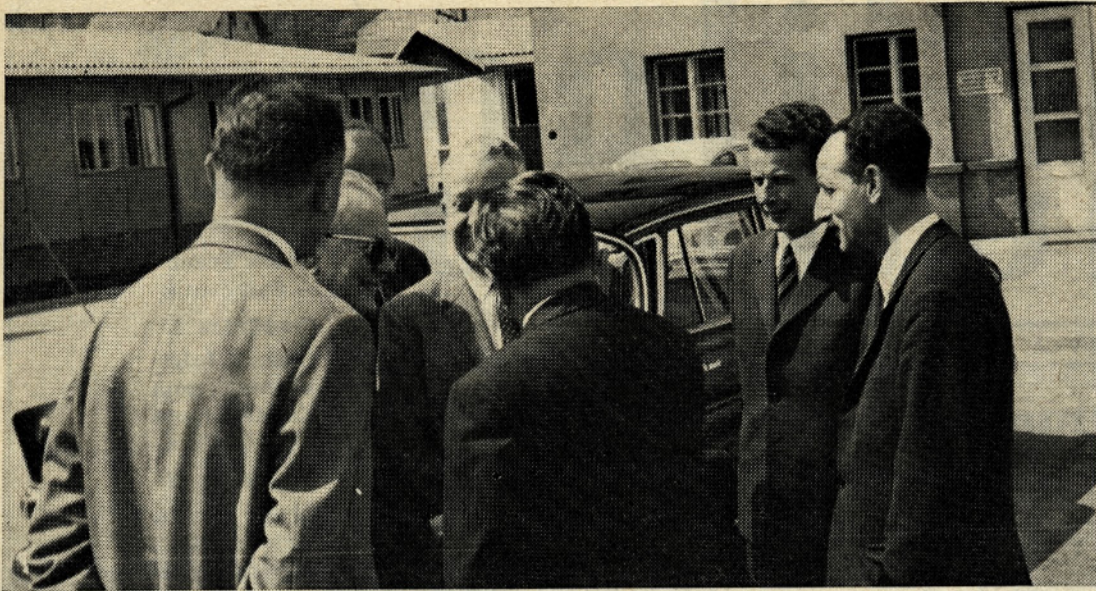
mesec ponovnega nastopa dela.

d) Delavcem, ki so se pred izplačilom starostno ali invalidsko upokojili, pripada ustrezni del zneska iz čl. 1 tega sklepa. Tem delavcem se upošteva kot cel mesec zaposlitve tudi tisti mesec, v katerem so prekinili delovno razmerje zaradi upokojitve.

e) Delavci in vajenci, ki so sklenili delovno oz. učno razmerje v tekočem letu, nimajo pravice do tega izplačila.

(dalje na 2. strani)

nad 1 — 5 let zaposlitve v podjetju	100,— N din
nad 5 — 10 let	150,— N din
nad 10 — 15 let	200,— N din
nad 15 — 20 let	250,— N din
nad 20 — 30 let	300,— N din
nad 30 let	350,— N din

Idejni načrt za uvedbo elektronskega računskega centra

(Nadaljevanje iz 4. številke)

Prehodne študije in preučevanje pogojev za uvajanje elektronske obdelave podatkov

Z dogovorom med vodstvom in organi upravljanja se določijo cilji, ki se žele doseči z avtomatizirano obdelavo podatkov. Za uresničenje teh ciljev mora vodstvo podjetja, v soglasju z organi upravljanja, izdati nalog za ustanovitev študijske skupine, ki bo opravljala to delo. Ta nalog se smatra kot formalna in materialna osnova.

Od te skupine se zahteva, da ima potrebne strokovne kvalifikacije, ker mora izdelati načrt ali projekt za uvajanje avtomatizirane obdelave podatkov. Poleg tega, da naj bi njeni člani obvladali potrebno znanje o elektronski obdelavi podatkov, je priporočljivo, da dobro poznajo tudi sedanjo organizacijo, da bi lahko čim bolj postavili temelje novi organizaciji.

Glede na to, da je pri nas v podjetjih malo strokovnjakov za elektronsko obdelavo podatkov, se mora podjetje obrniti na strokovnjake izven podjetja. V tem smislu morajo organi upravljanja sprejeti sklep, na osnovi katerega nastane s temi strokovnjaki pogodbeni odnos o uvajanju elektronske obdelave podatkov.

V ta namen se sestavi:

1. Grobi ali idejni načrt za uvajanje avtomatizacije v poslovanje
2. Fini ali glavni načrt za uvajanje avtomatizacije v posl.
3. Elementi pogodbe o nabavi sistema.

4. Pogodba o nabavi sistema za elektronsko obdelavo podatkov. Da bi študijska skupina (komisija) lahko čim bolj opravila svoje delo in uporabila sodobne metode pri delu, je potrebno, da se ukvarja tudi z intenzivnim študijem strokovne literature, s čimer bi pridobila predvsem tele koristi:

- pregled nad možnostmi uporabe strojev za elektronsko obdelavo podatkov,
- zmanjšanje rizika zaradi spoznavanja in izkoriščanja tujih izkušenj,
- pobude in ideje, kako je treba reševati konkretne primere itd.

Predhodna preučevanja naj bi predvsem zajela vsa področja, katera so organi upravljanja in vodstvo podjetja določili kot cilje, zaradi katerih se uvaja avtomatizacija.

Ti cilji se lahko nanašajo na razna področja kot n. pr.:

- zmanjšanje zalog v skladiščih z boljšo organizacijo in obdelavo skladiščne evidence,
- skrajšanje časa med odpremo blaga in pošiljanjem računov,
- zamenjava ročne obdelave obračuna osebnih dohodkov in skrajšanje časa za obračun,
- obračun materiala in proizvodnje,
- pospešiti operativno planiranje proizvodnje,
- omogočiti hitrejšo in učinkovitejšo kontrolo stroškov proizvodov ne samo po nosilcih, temveč tudi po mestih in elementih,
- razširitev proizvodnega programa,
- centralizacija nabave materiala,
- reorganizacija prodajne službe,
- analiza poslovanja,
- kadrovska služba itd.

Vsekakor pa komisija lahko v svojem delu zajame tudi druga področja, za katera smatra, da so bistvena za reševanje celotne problematike. Vodilna misel pri tem pa naj bi bila ta, da se s pomočjo take obdelave podatkov doseže popolnoma zanesljivo, hitro in točno spremljanje vseh načrtov in programov v podjetju, ki naj bi zagotovili najoptimalnejše tehnološko-ekonomske rezultate poslovanja.

7. Načrt in program del

Organizacija uvajanja avtomatizirane obdelave podatkov predstavlja kompleksno problematiko. Zaradi tega je nujno, da se ta rešuje načrtno, sistematično in postopno, ker stihijsko delo lahko več škoduje kot pa koristi.

Z načrtom del je treba zajeti:

- glavna področja dela po projektu,
- etape in zaporedje del,
- mrežo priprav za uvajanje,
- personalno strukturo delovnih skupin,
- kvalifikacijske ukrepe za vključevanje kolektiva,
- informacije in kvalifikacije delovnega kolektiva.

8. Mreža aktivnosti po posameznih etapah pri uvajanju »ERC«

Pregled posameznih etap dela, ki so predvidena z načrtom, prikazan v obliki mreže, predstavlja zelo koristno sredstvo za spremljanje, kontrolo in intervencije med realizacijo načrta za uvedbo centra za elektronsko obdelavo podatkov.

Mreža predstavlja grafičen prikaz v katerem so vsa posamezna mesta medsebojno številčno povezana, kar pomeni, da se morajo posamezne aktivnosti realizirati v časovnem zaporedju, ki ga zahtevajo številke v mrežastem diagramu. Posamezne etape v mreži se po potrebi lahko še razčlenijo na več sestavin, da bi se lahko obdelovale povezano in vzporedno z ostalimi deli.

Vsebinsko te mreže, ki jo priporoča tuja praksa, lahko uspešno uporabimo tudi pri naših pripravah, ker zajema vse etape dela od ideje do začetka obdelave. Te etape so naslednje:

1. Sestavitev načrta del, ki lbo obsegal priprave za uvajanje elektronskega računskega centra (ERC).
2. Analiza sedanjega toka informacij, ter sedanjih in bodočih potreb po informacijah v podjetju.
3. Izdelava grobega načrta.
4. Izdelava rnega načrta.
5. Izdelava orientacijskih načrtov na osnovi problemov, po katerih se odvijajo programi.
6. Programiranje.
7. Reorganizacija.
8. Planiranje organizacije dela v »ERC«.

9. Zaključek

Zaradi sprejetja definitivne **ODLOČBE** o uvajanju elektronske obdelave podatkov, je treba vse rezultate temeljnih predhodnih preučevanj strniti v poročilo, ki ga je odgovorno vodstvo prej podrobno prediskutiralo.

Vsebina poročila naj bi zajemala samo bistvene podatke, ki so važni za sprejem odločbe. N. pr.:

- roke,
- možnosti za doseganje določenih ciljev,
- potrebne tipe in kapacitete strojev,
- investicijska vlaganja,
- stroške,
- verjetne koristi itd.

Ob zaključku pa je o tej problematiki potrebno poudariti še nekaj. Namreč važnost, obširnost in vsestranska obveščenost sodelavcev in celotnega kolektiva o značilnostih in delu elektronskih računskih strojev, ter organizaciji uvajanja elektronske obdelave podatkov, je silno pomembna.

Konceptija nove organizacije dela, ki se pripravi zaradi elektronske obdelave podatkov, se lahko uspešno realizira v razmeroma krajšem času samo pod pogojem, če so vsi sodelavci in kolektiv o tem pravočasno in učinkovito informirani.

Pot od konceptije do uresničitve nove organizacije ali njenega dejanskega uvajanja v poslovanje ni povsod ista in se ne premaguje brez težav. Te nastajajo v glavnem zaradi nasprotij glede uporabe obrtniškega ali ročnega načina dela, oziroma zaradi neelastičnosti kadrov in težkega opuščanja pridobljenih navad pri delu. Pri nekaterih ljudeh zato nastopa strah, da bodo z uvedbo elektronske obdelave podatkov izgubili sedanje pozicije ali delovna mesta itd.

Skupek navedenih in drugih razlogov predstavlja dovolj močan odpor pri uvajanju elektronske obdelave podatkov. Njegovo ostrino je mogoče ohromiti samo s pomočjo obširnih in odprtih informacij znotraj kolektiva, ki bodo na osnovi neizpodbitnih dejstev in izračunov prepričale ljudi o nasprotnem.

Torej v okviru vseh priprav je potrebno izbrati tudi učinkovita sredstva, s pomočjo katerih se bo širilo informiranje in pripravljala tla ter ugodna klima.

Glede na to, da sta na Gorenjskem že elektronska računska centra v dveh podjetjih (»ISKRA« Kranj in »ZELEZARNA« Jesenice), je dana možnost za pridobitev določenih izkušenj in nasvetov s tega področja. Specifičnosti tekstilne industrije pa bi seveda zahtevale nekatere dodatne študije in raziskave. Pomoč pri tem delu bi lahko nudila firma, ki organizira in uvaja »IBM« sisteme, ker razpolaga s strokovnjaki specializiranimi za tekstilno stroko.

Neustrezni prostori za malico in težke razmere v kuhinji menze

Težke razmere v naših menzah in neustrezni prostori za prodajo hrane v obratih

Skrb za delovnega človeka za jema zelo važno postavko: pravilno prehrano delovnih ljudi v času, ko delajo. Ze izvedene ankete in narejene analize so pokazale, da je od pravilne prehrane — gre predvsem za topla obroka in za način, kako delavec ta obrok poje — odvisna delavčeva sposobnost, njegova zbranost in učinek. Prav zaradi izrednega pozitivnega vpliva, je bil zakonsko uveden pulurni odmor, v katerem naj delavec v miru poje svojo malico, se sprosti in umiri, da bi nato lažje in bolj zbrano nadaljeval svoje delo.

Na dan volitev v CDS in ostale samoupravne organe (in tudi kassneje) sem zbiral mnenja članov kolektiva o delu teh organov, hkrati pa tudi razne pripombe. Med pripombami so pogoste naslednje:

1. »Vzeli so nam malico,« pravijo v predilnici I.

2. »Nimamo prostora, kjer bi v miru in normalno pojedle topli obrok, pa tudi bife je neprimeren za takšno število ljudi, kot jih ima naša enota,« so rekly tkalke iz tkalnice I.

Povprašal sem naprej in ugotovil, da na primer predice v predilnici I sploh nimajo polurnega odmora, torej tudi ne možnosti, da bi v miru pojedle malico. Omenil sem že, da je tak način kvaren, ker zmanjšuje delavčevu sposobnost in zbranost, hkrati pa povzroča med delom zaužita malica tudi zdravstvene motnje.

Vprašanje je, če na tak način kaj pridobimo? Prizadeti so povedali, da je njihov ODS že večkrat skušal doseči polurni odmor za vse zaposlene v predilnici, pa mu to ni uspelo. Vprašanje je, če je tak način najboljši?

Člani iz tkalnice I (isto velja za predilnico ?) se jeze, ker nimajo ustreznega prostora za malicanje, ker morajo dalje na dežju in v mrazu stati pred bifejem. »Za Novigrad je dovolj denarja,« pravijo, »za ustrezne prostore, kjer bi v miru in človeško pojedli svoj obrok, ga pa ni!« Saj nismo proti, da se uredi naselje v Novigradu, vendar bi odgovorni morali upoštevati, da je naš problem mnogo važnejši in bolj upravičen. Sezona v Novigradu traja 4 me-

sece, koristnik je tam največ 14 dni, v podjetju pa trajajo take nemogoče razmere vse leto.«

Priznati je treba, da imajo delavci prav! Res je nujno, da se zanje uredi primerne prostore in nujno je, da se tudi bife namesti tako, da bodo delavci čakali v pokritem prostoru in na toplem. Če pravimo, da je delavec najbolj dragocena dobrina v našem družbenem sistemu, potem mu je treba omogočiti vsaj normalne delovne in življenjske pogoje, med katere spada tudi primeren prostor za malico.

Žalostno je sedaj gledati delitev toplega obroka na hodniku, kjer je prepil, prah in sploh nehygienične razmere. Dnevno se v zgornjem koncu hrani preko 1000 članov kolektiva (sem spadajo tudi člani vzdrževalnega obrata!); eni poleg vseh nevhščnosti nimajo niti polurnega odmora. Pred leti se je sicer o takem prostoru že govorilo, vendar je ostalo samo pri obljubi in govoricah. Čas je, da se ta problem zadovoljivo reši, in to čimprej!

Kot naslednji problem je neurejena menza v obratu I ali bolj konkretno rečeno njena kuhinja. Že laik spozna, da je delo v tej kuhinji izredno težko in nezdravo. Prostor je za sedanje količine malic in kosil daleč premajhen, neustrezno opremljen in zelo slabo postavljen. Brez prepaha ni možno delati, ker je potem zatohel, vroč in poln sopen, če ga zračijo (odpreti morajo okna in vrata) pa je tak prepil, da je čudno, če sploh ostane zdrav še kdo od osebja. Ni pa to edimo gorje! Izrabljen je štedilnik, primanjkuje najosnovnejšega prostora za pripravo hrane, za pomivanje itd., denarja za adaptacijo pa ni. Pa se zopet vsiljuje vprašanje: je prav, da je bilo dovolj denarja za res moderno ureditev naselja v Novigradu, kjer bo preživelo letovanje okrog 2000 ljudi, medtem ko morajo v tej kuhinji pripraviti dnevno 900 do 1100 toplih obrokov in okrog 300 kosil, denarja za ureditev te kuhinje pa ni! Vse kaže, da bo težko utemeljiti upravičenost prednosti Novigrada! Odgovorni bodo zato morali čimprej rešiti tudi problem menze v obratu I.

P. G.

ZAHVALE

Ob smrti dragega očeta se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem iz komercialnega sektorja za venec in izrečeno sožalje.

Vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti — lepa hvala! Jožica Jeraj

Ob smrti mojega moža Janeza se lepo zahvaljujem sodelavcem in ostalim tkalcem vseh treh izmen ter delavcem iz priprave v obratu I za denarno pomoč. Zahvaljujem se dalje tudi sindikalnemu odboru tkalnice I.

Vsem in vsakemu pa še posebej najlepša hvala za razumevanje in izrečeno sožalje.

Pavla Zavrl z otroki

CENTRALNI DELAVSKI SVET

(dalje s 1. strani)

Delavcem in vajencem, ki so pred 31. 8. oz. pred dnem izplačila prekinili delovno ali učno razmerje ne glede na vzrok prekinitve, ne pripada izplačilo tega zneska.

f) Za vsak neopravičen dan z dela se izplačilo zniža za pripadajoči enomesečni znesek. Odsotnost delavca zaradi prestajanja zaporne kazni se smatra kot neopravičeno odsotnost z dela.

g) Delavcem, ki so opravičeno odsotni z dela (izredni neplačani dopust) 6 ali več obratovnih dni v posameznem mesecu, jim za dotični mesec izplačilo ne pripada.

Odsotnost delavca zaradi preiskovalnega zapora ali pripora se smatra kot opravičeno odsotnost z dela.

h) Odsotnost z dela zaradi orožnih vaj, bolniškega staleža, porodniškega dopusta, rednega in izrednega plačanega dopusta, skrajšanega delovnega časa zaradi nege otroka ali invalidnosti, se za izplačilo računa kot polni delovni čas.

i) Ta sredstva se ne upoštevajo pri izračunu poprečja za nadomestilo za redne in izredne dopuste ter za boleznine.

j) Izvajanje tega sklepa stopi v veljavo in se ga izvaja od 1. 1. 1968 dalje.

Uspel uvoz bombaža iz Pakistana - po zaslugi Poslovnega združenja

26. maja je prispela v Koprsko luko grška tovorna ladja AIS-GEORGIS, ki je pripeljala preko 2.800 ton bombaža. Realizator tega uvoza je v celoti Poslovno združenje, naročniki oziroma koristniki pa so tekstilna podjetja iz Slovenije.

Brez dvoma je ta dogodek izredno pomemben, saj je to prvi uvoz bombaža, ki ga je Poslovno združenje izvedlo brez posrednikov, hkrati pa predstavljajo uvožene količine bombaža — ob stalnem pomanjkanju surovin — veliko olajšavo za koristnike.

Ker je Sueški prekop zaprt, je morala ladja obiti vso Afriko in pluti skozi Gibraltar. Ta pot je trajala 52 dni. Posadki je uspelo priti na cilj brez zamude.

V pomorskem transportu je navada, da naročnik tovora pričaka ladjo v luki in se zahvali kapitanu in posadki za uspešno izvršeno nalogo. To dolžnost so ob prihodu ladje v Koprsko luko izvršili naslednji tovariši: Dušan Horjak, direktor Poslovnega združenja, Rudi Polak, direktor Tekstilindusa in hkrati zastopnik tekstilnih podjetij, ki so bombaž naročila ter Viktor Žagar, član Poslovnega združenja.

V nadaljevanju objavljamo opis oziroma potek tega posla, od prvih razgovorov pa do izvršitve. Ta opis dogodkov nam je dal tov. Viktor Žagar.

»Koncem meseca oktobra 1967 je pričelo Poslovno združenje tekstilne industrije pripravljati dogovore z Narodno banko Beograd za uvoz 2.500 ton pakistanskega bombaža po tako imenovanem barter-bunari poslu.

7. novembra 1967 je bil tozadevni sestanek interesentov za uvoz tega bombaža v podjetju Tekstilindus Kranj.

Interesenti so bili:
Tekstilindus — Kranj,
MTT — Maribor,
Predilnica Litija — Litija,
Gorenjska predilnica — Škofja Loka,
Tekstilna tovarna — Prebold.

V smislu teh dogovorov je zahtevala Narodna banka — glavna centrala Beograd 16. novembra 1967 garancije poslovnih bank od omenjenih interesentov za uvoz pakistanskega bombaža.

22. decembra 1967 je bilo zaključeno pri treh prodajalcih v Pakistanu 2.500 ton pakistanskega bombaža. Takoj po zaključitvi je Narodna banka — Beograd izjavila, da bo dala na to kupovino svoj veto, ker je bolj potrebno, da se uvozi namesto bombaža juta.

Z ozirom na te izjave so bili razni razgovori z Narodno banko — Beograd in dokazovanja, da je bombaž s pogodbami že zaključen in bi nastale velike posledice (penale), če pogodbe ne bodo izpolnjene.

Po dolgih pregovorih je Narodna banka — Beograd zahtevala, da dajo podjetja od svojih bank ponovne garancije, da bo kupovina devizno in dinarsko plačana do 31. 7. 1968.

22. 1. 1968 je Narodna banka — Beograd obvestila Poslovno združenje, da se izjemoma strinja z izvršitvijo uvoza 2,5 tisoč ton bombaža, vendar pa zahteva od interesentov oziroma njihovih poslovnih bank nove garancije z novo formulacijo besedila.

25. 1. 1968 je Poslovno združenje prejelo od interesentov zahtevane nove garancije z novo formulacijo.

29. 1. 1968 smo obvestili podjetja koristnike bombaža, da hoče imeti Narodna banka — Beograd ponovno nove garancije.

1. 2. 1968 smo prejeli te garancije in jih

3. 2. 1968 poslali v Beograd na centralo Narodne banke.

6. 2. 1968 je zahtevala Narodna banka na te garancije še dodatne telex-izjave od poslovnih bank, ki pa so bile zgolj formalnost, ker je bilo besedilo v zadnjih garancijah ravno tako precizirano, kot je zahtevala Narodna banka v potrdilu s teksom.

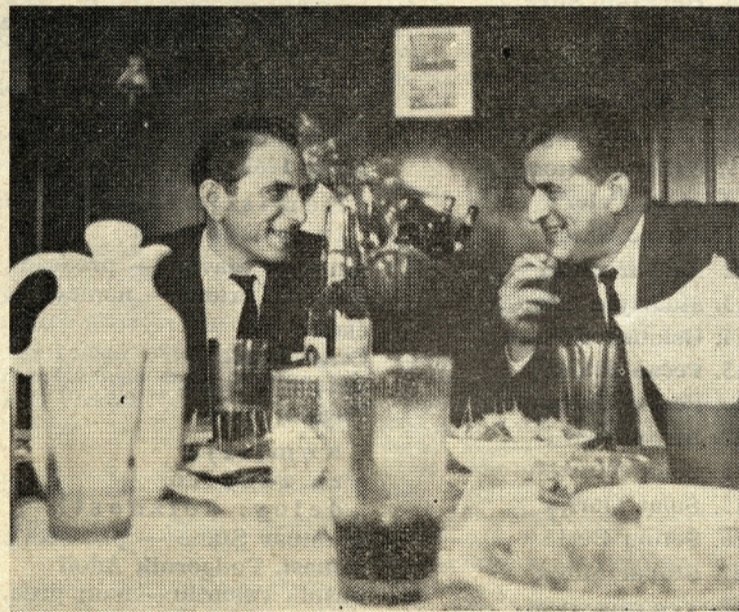
19. 2. 1968 smo dobili od Narodne banke — Beograd pooblastilo, da so pripravljene dati dovoljenje za uvoz pakistanskega bombaža namesto v višini 1.500.000 \$ samo 600.000 \$, ker so ugotovili, da so baje sredstva iz barter-bunari posla izčrpana.

Na naše proteste glede tega in prikazovanje posledic, ki bodo iz te okrnjene dodelitve sredstev nastale je končno 20. 2. 1968 izdala Narodna banka — Beograd rešenje za uvoz 2.500 ton v višini 1.500.000 \$. Isti dan je dala Na-

Velika skladišča v koprski luki

rodna banka še dodatno rešenje šini 180.000 \$. To rešenje smo prejeli 22. 2. 1968.

Na levi je kapetan grške ladje (na žalost nismo uspeli zvedeti njegovo ime!)

Na osnovi tega smo imeli možnost za odpiranje akreditivov, ker smo pričeli 1. 3. 1968.

Dne 25. 3. 1968 je po predhodnem zaključevanju ladijskega prostora prispela v luko Karachi — Pakistan grška ladja AIS-GEORGIS s tonažo: 8500 ton, brzina: 10 milj/na uro, letnica izgradnje: 1931, ter pričela natovarjati zaključeni bombaž.

Dne 26. 5. 1968 je prispela ta ladja v našo luko Koper in pripeljala 16.158 bal bombaža, od katerega prejmejo:

Tekstilindus — Kranj	804.603 kg
MTT — Maribor	404.380 kg
Predilnica Litija	821.329 kg
Gorenjska predilnica — Sk. Loka	509.018 kg
Tekstilna tovarna — Prebold	311.073 kg

Skupaj 2.849.863 kg

Pripomniti je še, da so pri izbiri tega bombaža v Pakistanu sodelovali strokovnjaki iz podjetij MTT — Maribor tov. Kovač Tekstilindus tov. Martelanc Predilnica Litija tov. Vidovič zaključevanje je izvršil tov. Zorn — Poslovno združenje.

Dokončni prevzem pred nakladanjem je izvršil tovariš Vidovič iz Litije, samo nakladanje pa je nadzoroval tov. Lučić od Transjug, Ljubljana!«

Iz povedanega se vidi da je moralo Poslovno združenje premagati težke ovire da je dokončno le uspelo izvršiti omenjen uvoz bombaža. Ni dvoma, da zasluži poslovno združenje priznanje za tak uspeh. P. G.

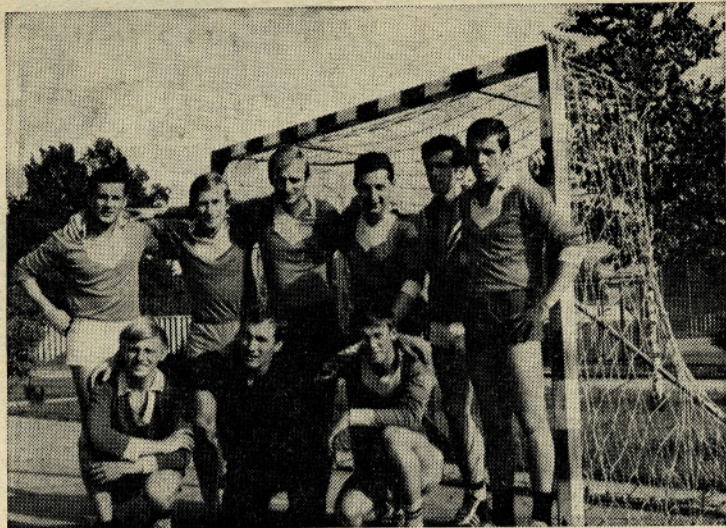

Takole izgleda vskladiščen bombaž na ladji (AIS-GEORGIS)

Člani kolektiva!

Ker pripravljamo izredno številko Tekstilca ob 40. obletnici nastanka obeh nekdanjih tovarn, ki danes sestavljata naše podjetje Tekstilindus, vas prosimo, da nam posodite pomembnejše slike ali zapise teh tovarn (zanesljivo jih bomo vrnili!), da bo številka bolj popolno prikazala razvoj in napredek skozi vseh 40 let.

Uredništvo

Naša rokometna ekipa (Tekstilindus — BPT)

Člani obratnih delavskih svetov

Vseh članov ODS je 174

Predilnica I:

1. Urbanc Kati — preds.
2. Podgoršek Nada — nam.
3. Bizjak Marija
4. Požek Anton
5. Štefe Stane
6. Krese Marija
7. Jalovec Lojzka
8. Pilar Marija
9. Osterman Alojz
10. Jezeršek Stana
11. Gubanec Ivana
12. Mali Kristina
13. Krese Ana
14. Kmetič Anica
15. Alibabič Ahmed
16. Peternelj Milka

Predilnica II:

1. Rozman Franc — preds.
2. Kežzar Franc
3. Bosilj Štefka
4. Kristanc Slavka
5. Černilec Polona
6. Kern Cilka
7. Burgar Silva
8. Belažič Leopold
9. Ferkulj Alojz
10. Kolenc Marija
11. Lesjak Edo
12. Mulej Miha
13. Orehar Franc
14. Slavič Jožefa
15. Žagar Marinka

Tkalnica I:

1. Nadižovec Mirko
2. Bele Simon
3. Križaj Nežka
4. Cof Jože
5. Fabjan Justa
6. Kržišnik Franc
7. Trškan Silva
8. Kepic Ivan
9. Velikanje Mira
10. Zakotnik Marjan
11. Pišler Valentina
12. Vreček Marija
13. Tomac Elza
14. Zeni Franc
15. Svegelj Mihela
16. Vilfan Marija
17. Brulc Fani
18. Drinovec Marija
19. Džukič Ana
20. Gašperlin Tončka
21. Golob Vida
22. Hajdukovič Franc - pred.
23. Kepic Marinka
24. Knez Anton
25. Lukan Polona
26. Mihelič Ivanka
27. Novak Tončka
28. Pogačnik Janko
29. Smolej Lado
30. Sušnik Janez
31. Tomac Jože

Tkalnica II:

1. Bokal Rezka
2. Draksler Pavel — preds.
3. Hafner Edo
4. Hervatin Silva
5. Janežič Iva
6. Kalan Helena
7. Kovačič Stana
8. Kristanc Angela
9. Križnar Anton
10. Likar Peter
11. Mavec Stane
12. Mlakar Pavla
13. Modrijan Cilka
14. Ostanek Edvard
15. Pečan Franc
16. Perčič Stane
17. Strupi Slava
18. Šenk Franc
19. Šolar Marija
20. Setina Berta
21. Štupar Milka
22. Veternik Ivan
23. Zorman Marinka
24. Zrimšek Janez

Plemenitilnica I:

1. Benedik Vinko
2. Bergant Martin
3. Virant Slavko - preds.
4. Grašič Jože
5. Hudoklin Antonija
6. Lanjšček Gezo
7. Košir Silva
8. Košmrlj Alojz
9. Nograšek Janez
10. Podjed Tončka
11. Rehberger Miha
12. Rozman Slavka
13. Rupar Lado
14. Ropret ing. Tone
15. Štumberger Miro
16. Cugelj Edmund
17. Tičar Franc
18. Jugovic Ivica
19. Omejc Alojz

Plemenitilnica II:

1. Krivec Marija
2. Ažman Matevž
3. Kristan Anton
4. Košir Pavla
5. Begič Ivanka
6. Logar Francka
7. Cerar Marija
8. Govekar Marjan
9. Koželj Majda
10. Kurat Anton — preds.
11. Oselj Janko
12. Pirkmajer ing. Marija — nam. preds.
13. Tomc Anica

Vzdržev. obrat:

1. Česen Martin
2. Grilc Franc
3. Götz Erik
4. Homar Brane
5. Jenko Mihael
6. Rogelj Franc
7. Potočnik Anton
8. Vilfan Pavel — preds.
9. Draksler Pavel
10. Auman Alojz
11. Matelič Miro
12. Sušnik Alojz
13. Zavrl Martin
14. Sušnik Valentin
15. Visovišek Adolf
16. Suhadolnik Leopold
17. Žvokelj Drago

Gravura:

1. Gabor Štefan
2. Humerca Jože
3. Jež Vinko
4. Mauser Ivan
5. Stemberger Ludvik
6. Hočevnar Alojz
7. Slak Ivan
8. Smrekar Dana
9. Knific Janez
10. Jekovec Peter — preds.
11. Nadižar Rajko

Termocentrala:

1. Sušnik Valentin — preds.
2. Muren Janko
3. Benedik Janez
4. Dolžan Jože
5. Hudobivnik Milan
6. Kavčič Stane
7. Kepic Jože
8. Meliher Alojz
9. Tomažič Karlo
10. Zupan Franc
11. Skulj Valentin

Uprava:

1. Bregar Jože
2. Dolenc Franc
3. Fajdiga Darinka
4. Grabec Boris
5. Grohan Ivka
6. Ivšič Jožica
7. Jeler Vid
8. Konc Ivanka
9. Kralj Silva — preds.
10. Planinšek Janez
11. Podgornik Lea
12. Roš Cilka
13. Savnik Rezka
14. Smodej Rina
15. Škofic Franc
16. Štros Miro
17. Virčič Pavla

Istenič Franc — namestnik

člani:
Rakovec Anton
Božič Polde
Hajdukovič Franc

Komisija za ugotavljanje delovnih mest mladoletnikov, žena in invalidov
Kovač Milka — predsednik
Karlin Avgust — namestnik

člani:
Valhar Majda
ing. Debec Bogo
Brglez Pavla

Komisija za varnost pri delu:
Hafnar Nande — predsednik
Turel ing. Milan — namestnik

člani:
Alič Ivan
Križaj Jože
Bergant Jernej
Vilfan Stane
Kodrič Rudolf
Šmid Jože
Eržen Ivan
Bogataj Ivan
Capuder dr. Mira

V upravni odbor počitniške skupnosti:
Valjavec Evgenij — predsed.
Ambrožič Vlado — namestnik

člani:
Zorman Kristina
Kovačič Stana
Žvokelj Drago

V svet delavske restavracije:
Draksler Pavel
Jereb Ivo
Kovačič Marica
Žvokelj Milan
Metelko Marija
Dopudža Jelka

V svet konfekcije »Triglav«:
Vraničar Janez
Černe Zvone
Remic Franc

V UO delavskega doma:
Koporec Franc
Tomažin Marjan
Tišler Lojzka
Hrgovan Katica
Strnad Ljuba
Lonič Cvetka
Čarman Matevž

V ustanovno skupščino izobraž. skupnosti Kranj:
Primožič Stane

Komisije pri CDS

IMENOVANE NA 1. REDNI SEJI DNE 15. 5. 1967

(Mandatna doba komisij je 2 leti; 1967—1969)

Komisija za prošnje in pritožbe:

Valjavec Slavka — preds.
Mihelčič Franc — namestnik

člani:
Cerar Francka
Vrtačnik Franc
Bogataj Vera

Komisija za zaščito delov. dolžnosti:
Borštnar Stane — predsed.
namest. Podgornik Adolf
Sušnik Valentin — nam. pred.
namest. Rozman Franc
Skubic Alojz — član
namest. Zamida Ana

Stanovanjska komisija:
Križnar Anton — preds.
Kokalj Franc — namestnik

člani:
Ažman Marija
Alič Ivan
Štiglic Dušan
Peternelj Anton
Podgoršek Nada

Koblar Ivica
Čadež Franc ml.
UO izobraževal. centra:

Kompare Viktor — preds.
Pegam Janko — namestnik

člani:
Javornik Jože
Završnik ing. Tomaž
Zirkelbach Vili
Strniša Marjan
Primožič Stane

Koordinacijska komisija za OD:
Pertot Boris — predsednik
Brezec Jože — namestnik

člani:
Tomažin Marjan
Markelj Stane
Božičević Janez
Podgornik Dana
Pisovec Dragica
Drobnič Marinka
Vraničar Janez
Kovačič Marica
Šmid Jelka
Ravnihar Miro

Komisija za odlikovanja:
Jenko Polde — predsednik

Na sliki so tekmovalci obeh rokometnih ekip

Za igro in dopust

1. Kot posebnost letošnje mode so obleke za mlade dekleta v karo deseni in pastelnih barvah v kombinaciji s čipko. Skica prikazuje ljubko obleko v drobnem karo desenu pastelne barve okrašene s čipko, ki je vezena v belo blago.

2. Oblika istega kroja kot pod št. 1 prav tako v drobnem karo vzorcu. Po dolžini obleke v enakomernih presledkih prišijemo čipko, ki ni drapirana. Ovratnik je iz belega blaga.

3. Se ena obleka v gornjem stilu, le da ima drapirano krilo. Čipka je vstavljena v prednjem prsnem delu. Drobni gumbki so beli, kakor tudi ovratnik.

4. Skice prikazujejo kako si lahko iz istega blaga pripravimo garderobo za dopust. Vzamemo potiskano pike z živahnim motivom in kombiniramo z enobarvnim blagom. Seveda je takšen model kopalne obleke primeren le za vitke postave. Nedrček kombiniramo z enobarvnim blagom in spredaj prišijemo še pentljo.

5. K isti kopalni obleki dodamo krilo za plažo, poživimo ga z enobarvnim blagom, tako da dodamo pas.

6. Tretja kombinacija pa je še kratka halja k dolgim hlačam iz enobarvnega blaga.

7. Oblekica za punčko iz eno-

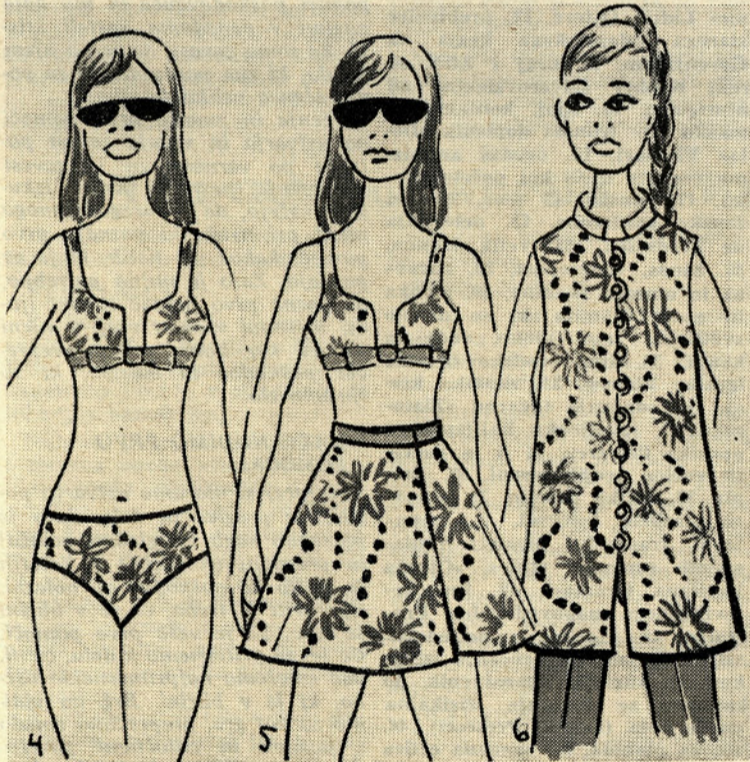
barvnega pikeja ali gabardena, vzorčastega blaga svetle barve. Pas je pomaknjen nekoliko navzdol.

8. Enobarvna oblekica s čipko spredaj po celi dolžini.

9. Oblekca je sešita iz drobnog

barvnega blaga svetle barve. Spodaj prišijemo dve vrsti čipk. hlačke in kratko bluzico, na spodnji rob prišijemo dve vrsti čipk.

10. Za vroče dni naredimo iz blaga z drobnim karo vzorcem

11. Oblekica pastelne barve v drobnem desenu z drapiranim krilom. Okrog vratu in na spodnji rob prišijemo čipko.

12. Ljubka oblekica s podaljšanim životkom in zvončastim krilom. Vzorec, drobne pike na beli podlagi. MAK

In še za vas!

Letošnji stil oblačenja daje možnost velike izbire krojev in linij. Čeprav se že uveljavlja linija oblek, ki so prekinjene v pasu, se večina bralk še vedno navdušuje za padajočo neoprieto linijo, ki je tudi bolj uporabna. Marsikatero manjšo telesno nesorazmernost ali kak odvečni kg se lepo zakrije prav s padajočo linijo obleke.

Pike — različne, velike, srednje in prav drobne so letos moderne. Trije različni modeli vam bodo morda pomagali pri odločitvi, kako ukrojiti s pikami potiskano blago.

Skica 1. (zgoraj!)

Za mlajše ženske ali za konec šolskega leta je primerna obleka, krojena nekoliko zvončasto in z globoko gubo spredaj. Dolgi rokavi so v zapestju in na rami nekoliko nabrani. Pod belim »bubi« ovratnikom je vstavljen bel in z ozkimi robčki prešit plastron. Obleko se zapenja na hrbtu.

Skica 2.

Večje, neenakomerno razdeljene pike so ukrojene v obleko kombinirano z enobarvnim blagom. Ta obleka, ki jo zapenjamo na hrbtu z zadrgo, je rahlo oprijeta in ima vstavljen gubo ob strani na bokih. Ovratnik je majhen, stoječ, iz pikastega blaga. Obleka nima rokavov.

Skica 3.

Za srednja leta in za manj idealno postavo je primeren tretji model. Krojen je »princez« z nizko postavljenimi in položenimi gubami. Dolgi in ozki rokavi imajo koničaste zapestnike (manšete) in tudi koničast ovratnik; vse je iz odgovarjajočega enobarvnega blaga.

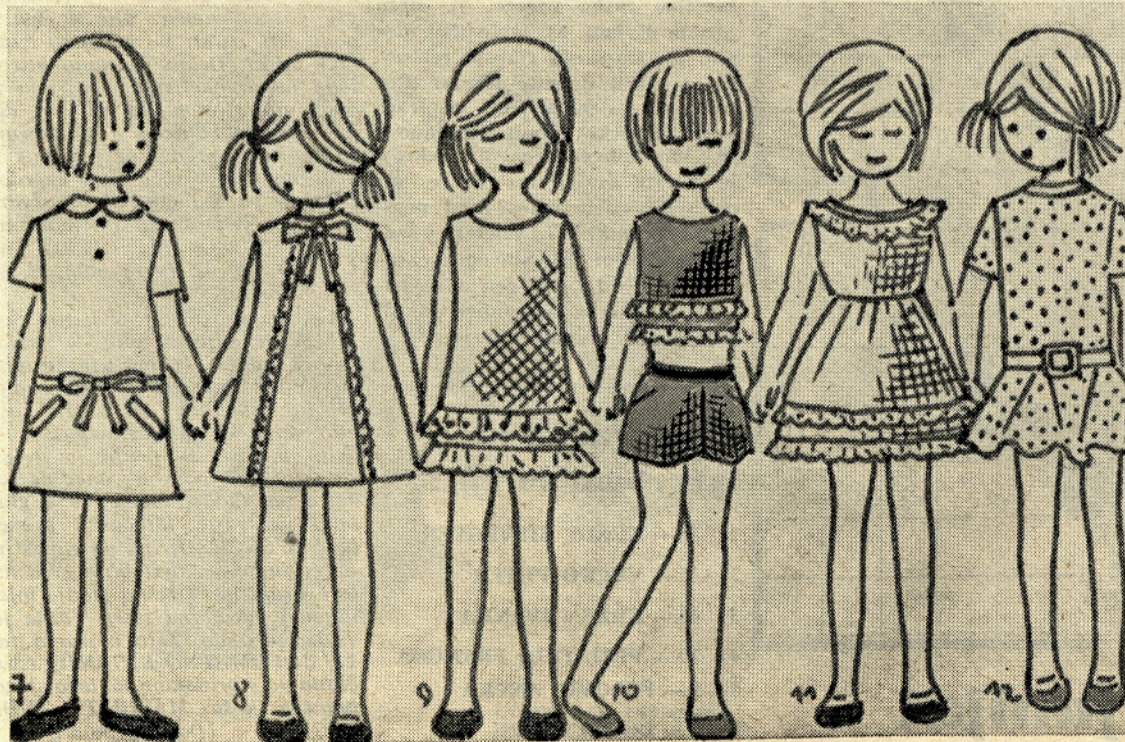
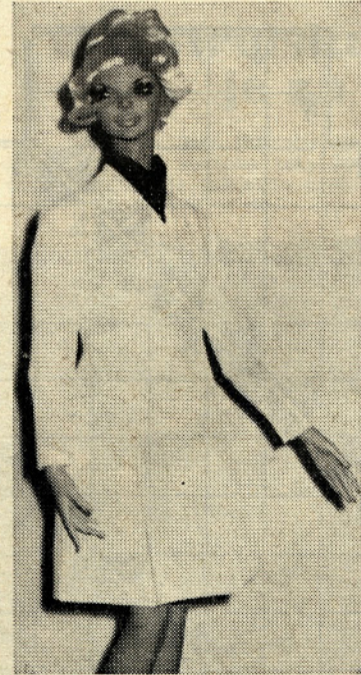
Te skice lahko uporabite tudi za obratno kombinacijo, se pravi: enobarvno blago v kombinaciji s pikčastim, kar je letos tudi moderno.

Na sliki imate še bel kostim iz našega blaga Etna. Kostimček je

primeren za vsak prosti čas. Krilo je krojeno zvončasto z dvema globokima gubama na prednjem delu. Zgornji del je rahlo oprijet in se ga zapenja z dvema gumboma, ki sta postavljena nekoliko nad pasom. Ovratnik je vezan v »šal« obliki. Rokavi so dolgi in ozki. Kostim dopolnjuje pikčasta ruta. Za tak kostim seveda lahko uporabite precej naših enobarvnih izdelkov. (spodaj!)

Iz potiskane tkanine Agava si naredite dvodelno obleko, ki jo kaže slika. V globoko gubo, ki je prijetna za sproščen korak, je ujeta zvončasta širina krila. Enaka guba se ponovi na zgornjem delu. Majhen klasičen ovratnik in nekoliko širši rokavi, ki segajo do komolcev, so ves okras modela.

A. S.

Drage bralke!

Če nam ne boste sporočile vašega mnenja o ženski strani, vaših želja in predlogov, jo bomo postopoma zmanjšali.

Uredništvo

Dvoboj — BPT Tržič : Tekstilindus

SPORTNO SREČANJE V POCASTITEV 1. MAJA

14. maja je naše podjetje organiziralo športni dan v počastitev 1. maja. Ze nekaj let se v ta namen srečujejo športniki iz Bombažne predilnice Tržič in našega podjetja. Tekmovanje zajema 5 disciplin, zmagovalec pa dobi predhodni pokal.

Discipline so naslednje:

- nogomet,
- rokomet,
- šah,
- streljanje in
- kegljanje.

Vreme je bilo na dan tekmovanja lepo in sončno, pa so bili razporejeni tekmovalci in organizatorji. Okoli 17. ure je sodnik pričel nogometno tekmo, nekoliko prej pa so štartali rokometi. Obe tekmi sta bili na stadionu. Morda je malce čudno in žalostno to, da ni bilo veliko gledalcev, prav posebno pa jih je bilo malo iz našega podjetja. Lepo in prav to ni, saj je smisel tega tekmovanja tudi zblizanje delovnih ljudi obeh podjetij, medsebojno spoznavanje in prijateljstvo. V prihodnje bi bilo lepo, če bi se člani kolektiva bolj masovno pojavili na takih in podobnih športnih prireditvah.

V posameznih disciplinah so bili doseženi naslednji rezultati:

NOGOMET 4:2 v korist BPT Tržič,

ROKOMET 23:17 v korist Tekstilindusa,

STRELJANJE 709:702 kroga v korist BPT Tržič,

KEGLJANJE 748:682 v korist Tekstilindusa in

SAH 6:0 za Tekstilindus.

Rezultat tekmovanja je torej 3:2 za Tekstilindus. Tako so naši tekmovalci ponovno osvojili predhodni pokal.

Povedati moram, da je bilo srečanje s Tržičani izredno prijetno in prijateljsko, predvsem pa športno, borbeno in objektivno. Treba pa je poudariti, da postajajo tudi člani Tekstilindusa vse bolj športno aktivni in razgibani, kar je res razveseljiva ugotovitev.

V PLANU IMAMO SE

— 8. junija bo »STRELSKA TEKSTILIADA«

— tej bo sledilo srečanje v Mariboru — TROBOJ,

— junija bo OSS organiziral druge letne sindikalne športne igre v Kranju med kranjskimi podjetji; nastopili bomo v šestih panogah.

— kot zadnje bo na programu še srečanje debelih in suhih. Upam, da bomo letos dobili skupaj taki ekipi, ki se bosta resnično razlikovali po teži.

I. J.

Prva pomoč

Čimprejšnjo (začasno) toda pravilno pomoč poškodovanemu ali nenadno obolelemu človeku imenujemo prvo pomoč. Znati jo moramo dati takoj na kraju nesreče, preden pride zdravnik in preden moremo izročiti poškodovanca ali bolnika varstvu poklicnih zdravstvenih delavcev ali v bolnišnice.

Pri prvi pomoči je treba ukrepati naglo, pravilno in v pravem zaporedju! Ne smemo poizkušati preveč, ampak moramo vedeti kakšne so možnosti in meje našega delovanja. Vedeti moramo,

kaj je treba prepustiti samo zdravniku. Učenje prve pomoči nas seznanja, kako ukrenemo pravo stvar ob pravem času. To pomeni, da se učimo delati samo tisto in toliko, kolikor je res potrebno, da rešimo življenje in preprečimo poslabšanje, dokler ne pride zdravnik.

Ker to ni vedno mogoče in tudi ne potrebno, moramo znati poškodovanca ali bolnika po prvi oskrbi varno prenesti ali prepeljati na mesto, kjer bo dobil zdravniško pomoč.

Kri, bolečine, strah pred smrtjo, splošna zmeda in druge neugodne okoliščine hromijo zmognosti pomagalca. Ljudje, ki se znajdejo v bližini, često bolj motijo kakor pomagajo, zlasti če niso poučeni o prvi pomoči.

Z znanjem prve pomoči bomo dosegli že neko potrebno mirnost, ki je pri takem delu potrebna.

Večina poškodb in obolenj na srečo seveda ni smrtno nevarna, največkrat gre le za to, da preprečimo neugodne posledice poškodb ali bolezni in njihove kasnejše zapletke, obenem pa lajšamo bolečino. Od načina prve pomoči je mnogokrat odvisna uspešnost zdravljenja in končna usoda poškodovanca. Marsikdo ne bi umrl, tudi bi marsikdo ne postal invalid, če bi mu pravočasno in pravilno dali prvo pomoč.

PRVA POMOČ NI ZDRAVLJENJE, to je stvar zdravnika, pač pa je NUJEN POGOJ ZA KASNEJŠE USPEŠNO ZDRAVLJENJE.

Prva pomoč pa ni le v strokovnem znanju in ročni spretnosti, kako obvežemo rano ali namestimo opornico na poškodovani ud. Naloga prvega pomagalca je, da pomiri poškodovanca in mu daje pogum v nenadoma nastali stiski. Ze sama zavest, da je ob njem nekdo, ki zna pomagati, je za ponesrečenca velika tolažba.

Učenje in znanje prve pomoči pa ustvarja in vzgaja zavest potrebe po varnosti in ta zavest preprečuje nesreče. Kajti izkušnje kažejo, da je nezgod mnogo manj pri tistih, ki poznajo prvo pomoč, kakor pri tistih, ki je ne poznajo. Zato je nujno potrebno, da pozna prvo pomoč čimveč ljudi, oziroma vsakdo vsaj v njeni osnovi, ker bomo s tem preprečili poškodbe in bolezni, ki so ljudsko zlo.

KAKO NUDIMO PRVO POMOČ?

Najprej si moramo ustvariti pogoje za pregled in delo. Zato je potrebno naglo pregledati položaj in presoditi okoliščine v katerih je prišlo do poškodbe ali bolezni. Ugotoviti je treba, če je v bližini še kdo, ki je večer prve pomoči. Če je, ga pritegnemo k delu, če ni, pač izberemo najprimernejšo osebo, ki je v bližini. Brž ko vidimo za kaj gre, preprečimo zmedo z jasnimi in odločnimi povelji. Čimprej pošljemo koga, da obvesti zdravnika ali rešilno postajo. Do prihoda zdravnika ostanemo pri poškodovancu, mu skušamo pomagati, ostati pa moramo čimbolj mirni. Delati moramo hitro, toda ne prenačljeno, govorimo z običajnim glasom, ne vpijemo, da ne napravimo zmede. Poškodovanca moramo predvsem pomiriti s prijazno in sočutno besedo. Obstoja pa 5 neposrednih nevarnosti za življenje, ki jih moramo znati UGOTOVITI HITRO in UKREPATI, ne da bi odlašali en sam trenutek.

Te nevarnosti za življenje so:

1. Prenehanje dihanja — nastane pri zadušitvi (obešenju, utopitvi, električnem udarcu, zastrupitvi itd.) bolnik je bled, kosmič vate, ki ga nastavimo pred usta ali nosnice miruje, ne dviga se prsni koš, poškodovanec ne reagira na vbode, vščipe, je v globoki nezavesti. Istočasno preneha biti SRCE. Utrupa na zapetju ne čutimo več, tudi bitja srca na levi strani ne. Takšno stanje imenujemo navidezna smrt. Važna je vsaka sekunda. Zato moramo takoj dati UMETNO DIHANJE, istočasno pa s pritiskom na levo stran prsnega koša MASIRATI TUDI SRCE. (Dalje prihodnjič!)

Nogometni ekipi obeh kolektivov

5. nagradna križanka - 5. nagradna križanka

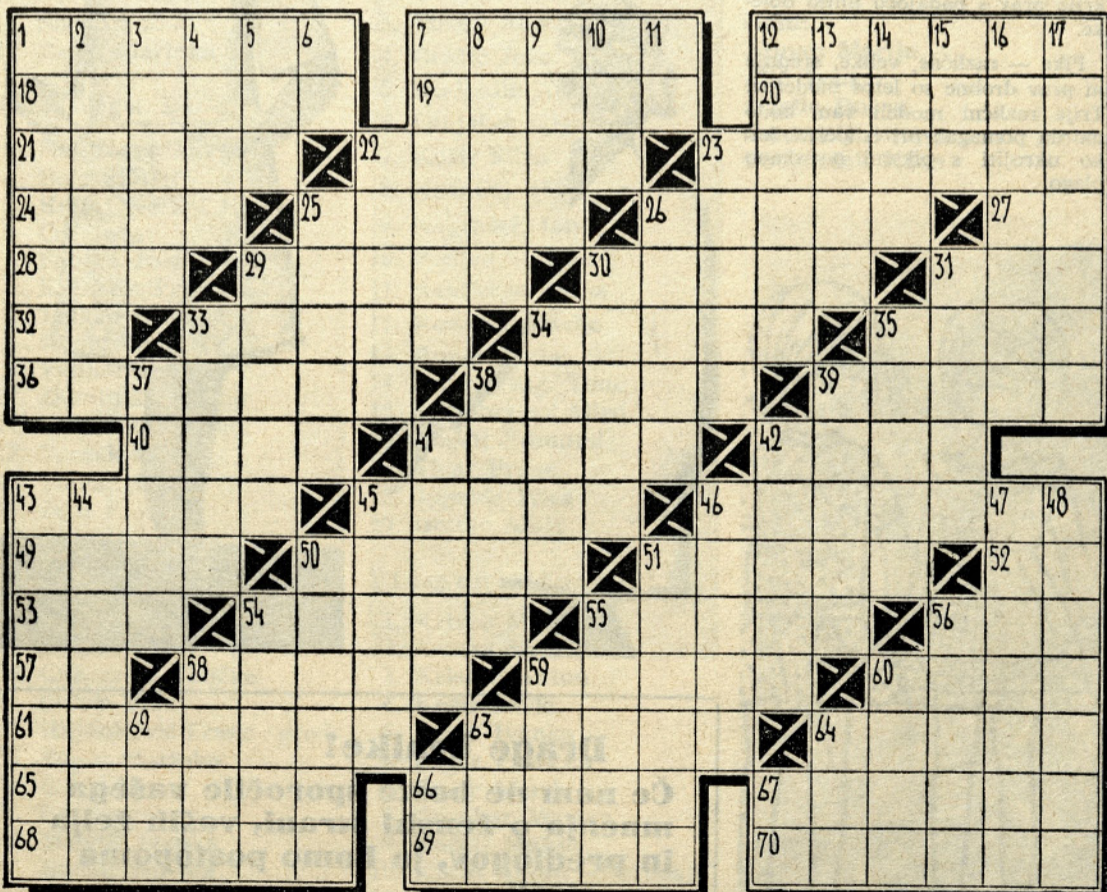
Vodoravno: 1. umetnik, ki ustvarja z barvami, 7. karta pri taroku, 12. mestece v vzhodni Istri nad Kvarnerskim zalivom, 18. ravna streha, 19. gospodinjstva metla, 20. nakodrano sukno, 21. starogrška boginja modrosti in umetnosti, 22. necepljen kos lesa, čok, 23. človek, ki se ukvarja s politiko, 24. del imena generalnega sekretarja OZN (U), 25. dan v tednu, 26. še nerazvit cvet, 27. značilna primorska besedica, 28. ime nemške pesnice Seidel (tudi kratka zagrebške industrije nafte) 29. preprosto otroško vozilo, 30. prosluli francoski general, vodja nekdanje teroristične organizacije OAS (Raoul), 31. redka in lahka tkanina, 32. začetnici slovenskega pesnika z vzdevkom »pesnik Sorškega polja«, 33. vzpetina pri Beogradu z visokim televizijskim

stolpom, 34. bajeslovno božanstvo s konjskimi nogami in repom (v prenesenem pomenu pomeni razuzdanega človeka), 35. sijaj, blišč, 36. material, s katerim tesnimo, 38. stroj, ki kakršnokoli energijo pretvarja v mehansko delo, 39. krema, maža, 40. ženska oseba iz otroških pravljic, 41. bog pastirjev in čred pri starih Slovanih, 42. poleg Kasija glavni zaratnik proti Juliju Cezarju in njegov morilec, 43. travnik, 45. letni čas, 46. narava, 49. reditev, vzreja, 50. velika slaščica, 51. ostanek pri mlačvi žita, 52. kvartopirski izraz, 53. izraelsko pristanišče ob Sredozemlju, 54. ime mladega slovenskega šahovskega vele mojstra Parme, 55. ptica pevka s hreščečim glasom, 56. tonovski način, 57. kratka za kiloliter, 58. odličen angleški filmski igralec (Peter O'),

59. slavni italijanski pesnik, avtor »Božanske komedije« (Alighieri), 60. ime našega karikaturlista Kosa, 61. brezglava hoja, blodenje, 63. radijski aparat, 64. enovalentni radikal v organskih spojinah, 65. to, kar omotamo, 66. junak Erjavčeve povesti »Ni vse zlato, kar se sveti« (Blaž), 67. sodobni italijanski slikar (Marino), 68. majhna rana, 69. navdušenje, zamos, 70. lepak.

Navpično: 1. nema oseba v gledališču ali pri filmu, 2. kroženje po zraku, 3. glavna ženska oseba Finžgarjevega romana »Pod svobodnim soncem«, 4. nemški idealistični filozof (Immanuel), 5. starojudovski kralj, 6. kemični znak za radij, 7. nalezljiva črevesna bolezen, 8. sodobni brazilski pisatelj (Jorge), 9. znanost, 10. krilo rimske legije, 11. začet-

nici Lidije Ostere, 12. prebivalec starega železarskega kraja na Gorenjskem, 13. kraj v ZRN ob reki Kočer severovzhodno od Stuttgarta, 14. spoj, kontakt, 15. moško ime (rimski dopisnik »Dela« Vidmar), 16. pristaš animizma (vere v dušo kot počelo sveta), 17. ženska, ki joče, 22. del ženske garderobe, 23. delovodja na gradbišču, 25. velik kamen, 26. zanos, vznosenost, 29. naravna in umetna tkanina, 30. mehka in gosta tkanina, ki se močno sveti, 31. zmes moke, vode in kvasa, 33. ime švedske filmske igralke Ekberg, 34. znamka kreme za sončenje tovarne »Zlatorog«, 35. izvoljenka italijanskega pesnika Petrarce, ki ji je posvetil večino svojih pesmi, 37. prepir, 38. veliko naselje, 39. osnovni glasbeni interval, 41. popularni francoski pisatelj fantastičnih romanov (Jules, »Otroka kapitana Grant«), 42. ime televizijskega napovedovalca Prestorja, 43. vlačilec v poljedelstvu, 44. javno priporočanje izdelkov, 45. angleški znanstvenik, po katerem se imenuje fizikalna enota dela (James Prescott), 46. visoka planota, 47. osnovna celica skupnega življenja ljudi, 48. kamen izpodnebnik, meteor, 50. značilna ruska vprega, 51. meso gozdne divjadi, 54. budistični menih, 55. francoski filmski režiser, ki je odkril Brigitte Bardot (Roger), 56. bežen prijem, 58. francoski filmski komik (Jacques), 59. ime slovenskega dramskega in filmskega igralca Ulage, 60. nabirek, 62. besedica pred nemškimi priimki, 63. veletok v zahodni Evropi, 64. slovenski zgodovinar (Josip), 66. četrta in trindvajseta črka naše abecede, 67. kratka za »mezzo piano«.

4. nagradna kr.

Izžrebani so bili:

- 1) 15.— KRALJ SILVESTER
- 2) 12.— VUCKO PETER
- 3) 10.— ERZEN IVANKA
- 4) 10.— PRIJATELJ FRANCKA
- 5) 9.— POLOVIČ ANCKA
- 6) 8.— DOVŽAN JOŽE

Rešitve pošljite do 15. junija!